

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	2118013250
Dátum vydania rozhodnutia:	04.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2118013250.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného A. K., pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 4. októbra 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného A. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 22. júla 2021, sp. zn. 5To/82/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 22. septembra 2020, sp. zn. 34T/95/2018 bol obvinený A. K. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že :

- dňa 21. augusta 2018 v čase okolo 16.30 hod. v G., v priestoroch rodinného domu na ul. M. č. XXXX/X, po predchádzajúcej slovnej výmene názorov s J. D. vošiel do špajze rodinného domu, kde z kredenca vytiahol kuchynský nôž o dĺžke 26 cm s modrou rukoväťou, s čepeľou o dĺžke 11,6 cm, prešiel s ním zo špajze do kuchyne k poškodenému J. D. a tomuto sa opakovane vyhrážal zabitím, čím u poškodeného J. D. vzbudil dôvodnú obavu o jeho život a zdravie

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) mesiacov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 74 ods. 1 Trestného zákona uložil súd prvého stupňa obvinenému aj ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 22. júla 2021, sp. zn. 5To/82/2020 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený A. K., prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Ľubice Januškovéj, advokátky so sídlom v Trnave, Trhová 4, vo svoj prospech dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený namietal, že podľa jeho názoru bol skutok, kladený mu za vinu, zo strany okresného, ako aj krajského súdu nesprávne právne posúdený ako nebezpečné vyhrážanie, keďže výpovede svedkov, poškodeného a obvineného jednoznačne nepreukázali, že by obvinený vytiahol z kredenca kuchynský nôž a týmto sa poškodenému vyhrážal zabitím, čím u neho vzbudil dôvodnú obavu o jeho život. Dovolateľ poukazoval na konkrétny obsah jednotlivých svedeckých výpovedí prednesených v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom a namietal, že vo výpovediach očitých svedkov J. D. a I. T. sú rozpory, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní odstránené, a to ani vykonanou konfrontáciou, pričom tieto výpovede, podľa názoru obvineného, nekorešpondujú ani s výpovedami ďalších svedkov, najmä D. K., napriek tomu súdy nižšieho stupňa uverili tvrdeniam poškodeného a nie obrane odsúdeného. Okresný, ako aj krajský súd uznali vinu obvineného na základe výpovedí poškodeného a svedkov, ktoré však, podľa názoru dovolateľa, nepreukazujú v kontexte so všetkými okolnosťami skutku také vyhrážky, ktoré by mali vzbudiť u poškodeného dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie. V tejto súvislosti vyjadril názor, že konflikt jednoznačne vyvolal poškodený a svedkovia, ktorí prišli do domu, v ktorom býval s tým, že ho obviňovali zo smrti jeho matky, ktorá zomrela deň pred skutkom. Dôvodil, že poškodený prišiel za ním vybavený rukavicami, o ktorých svedkovi X. K. uviedol, že ich má na to, aby si nešpinil ruky, pričom aj svedok D. K. rukavičky videl, vedel, že svedkovia chcú obvineného biť a odhovárал ich od toho, preto aj keby počas konfliktu s poškodeným použil (obvinený) nejaké vyhrážky, išlo by „len“ o reakciu na danú situáciu, keď sa sám cítil ohrozený zo strany poškodeného a svedkov. Navyše prednesené vyhrážky a vulgarizmy nemohli, podľa názoru obvineného, vyvolať u poškodeného obavu o jeho život alebo zdravie, pretože neboli adresované konkrétnej osobe, ale len všeobecne, čo vypočutí svedkovia potvrdili s tým, že svedkovia vediac, že je pod vplyvom omamných a návykových látok, mohli jeho reakciu na danú situáciu predpokladať. Poukazujúc na závery A. B. A., znalkyne z odboru Zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, uvádzal, že z ňou podaného znaleckého posudku síce vyplynulo, že v inkriminovanom čase netrpel psychickou poruchou, ktorá by znižovala jeho ovládacie schopnosti, avšak v dôsledku deprivácie jeho osobnosti, opitosti stredného stupňa a požitia drog, mal v inkriminovanom čase mierne znížené ovládacie a rozpoznávacie schopnosti a mal aj mierne zníženú schopnosť rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť, na čo však súdy nižšieho stupňa vôbec neprihliadali. V dôvodoch podaného dovolania ďalej namietal, že na mieste činu bol ako vecný dôkaz zaistený kuchynský nôž, ktorý zobral svedok J. Z., referent Obvodného oddelenia Policajného zboru v Hlohovci, vyslaný stálou službou preveriť telefonické oznámenie o danom skutku, pričom z jeho výpovede vyplýva, že nôž mu dal jeden z rodinných príslušníkov, nepamätá si ktorý, keďže ich tam bolo viac a nepoznal ich, nôž doniesol na obvodné oddelenie, kde ho príslušník procesne zaistil. V tejto súvislosti obvinený opakovane poukázal na zápisnicu o vydaní veci, podľa ktorej bol 22. augusta 2018 D. K. podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku vyzvaný na vydanie 1 ks kuchynského noža o dĺžke 26 cm s modrou rúčkou a čepeľou o dĺžke 11,6 cm, ktorý po poučení vec dobrovoľne vydal a zápisnicu o vydaní veci podpísal. V tejto súvislosti obvinený vyjadril názor, že nôž bol zaistený a prinesený na políciu policajtom ešte pred tým, ako bola spísaná uvedená zápisnica, nemohlo preto dôjsť k jej dobrovoľnému vydaniu svedkom D. K. a takýto úkon sa preto nemohol ani uskutočniť. Poukazujúc na ustanovenie § 21 zákona o Policajnom Zbore č. 171/1993 Z. z. mal policajt, ktorý na mieste činu zaistil nôž, ako vec, ktorá súvisela so spáchaním trestného činu, postupovať, podľa názoru obvineného, v zmysle citovaného ustanovenia a mal o zaistení noža osobe, ktorej bol nôž zaistený, vydať potvrdenie s presným opisom veci, policajt však takto nepostupoval, čo znamená, že zbraň zaistil nezákonným postupom a táto nezákonnosť nemohla byť odstránená ani následným spísaním zápisnice o vydaní veci podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku povereným príslušníkom a keďže táto zbraň bola zaistená v rozpore s platnými právnymi predpismi, je uznanie viny z trestného činu nebezpečného vyhrážania závažnejším spôsobom konania založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej

republiky vyslovil záver, že uznesením krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku, § 119 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku a § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona v neprospech obvineného a súčasne, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a tomuto súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Vo vlastnoručne napísanom podaní obvinený ďalej namietal, že svedkovia si protirečia, poškodený prišiel v inkriminovaný deň na miesto skutku ozbrojený bojovými rukavicami za účelom ho dobiť, čo tvrdil aj svedok D. K.. Poukázal na to, že policajti z privolanej hliadky tvrdili, že zároveň s ním zadržali aj nôž, pričom nôž nebol počas celého vyšetrovania k dispozícii, ale až pri vynesení rozsudku. Vyjadril názor, že polícia pochybila, pokiaľ z noža neboli odobraté odtlačky a ani DNA vzorky, ktoré by preukázali, že nôž v ruke nedržal. Poukázal na skutočnosť, že okresný súd zamietol návrh na opoznanie zbrane a vyjadril názor, že ho súdil iba na základe jeho minulosti. Ako paradox vnímal obvinený skutočnosť, že z dokumentov o prevzatí zbrane z 22. augusta 2018 vyplýva, že nôž priniesol na políciu jeho otec D. K., čo je však podľa jeho názoru nemožné, keďže má amputované obe nohy, rovnako tak ani podpis na dokumente o prevzatí zbrane nie je jeho, čo potvrdila aj protistrana S. D. (sestra). Vyjadril názor, že všetko zinscenovala jeho sestra A. M. z dôvodu dedičstva.

V doplnení svojho dovolania obvinený tvrdil, že všetko sa to udialo kvôli dedičstvu, čo sa skoro aj podarilo, keďže časť jeho dedičstva po matke zmizla. Namietal, že poškodený nemal v inkriminovanom čase na adrese M. X, G. vôbec čo robiť, pričom je, podľa názoru dovolateľa, zrejmé, že ozbrojený bojovými rukavicami ho prišiel dobiť, čo v telefóne uviedol aj jeho bratovi. Tvrdil, že hoci došlo k hádke a výmene názorov, k útoku nožom nedošlo a zaistený nôž nikdy v ruke nedržal, preto aj navrhol odobratie odtlačkov a DNA vzoriek, čo však bolo zamietnuté s tým, že podpis na zápisnici o zaistení noža nie je, podľa názoru obvineného, jeho otca. Namietal taktiež spôsob identifikácie noža na hlavnom pojednávaní, ktorá bola realizovaná iba podľa fotografie s tým, že nôž k dispozícii nebol, pričom mu bola zamietnutá aj konfrontácia.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý považoval rozhodnutia tak okresného, ako aj krajského súdu za zákonné s tým, že boli založené hlavne na výpovediach poškodeného J. D. a svedka I. T. v kontexte s ďalšími výpovedami a dôkazmi vykonanými kontradiktórnym spôsobom a v súlade so zákonom, keďže okresný súd vykonal dokazovanie v prítomnosti obvineného a jeho obhajcu, ktorí mali možnosť klásť vypočúvaným osobám otázky a vyjadriť sa k jednotlivým dôkazom. Vzhľadom na to, že výsluchmi J. D. a I. T., ktorí jedini boli priamymi svedkami udalostí, ku ktorým došlo v kuchyni rodinného domu, bolo podľa názoru prokurátora bez pochybností preukázané aj použitie zbrane (noža) obvineným na útok voči poškodenému, namietaná právna kvalifikácia bola plne dôvodná, preto námietky k právnej kvalifikácii skutku z dôvodu pochybností súvisiacich so zaistením noža na mieste činu považoval za irelevantné. Prokurátor ďalej namietal, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd v odôvodnení svojich rozhodnutí dôkladne vyhodnotili, na základe akých skutočností považovali za vierohodnú výpoveď poškodeného (súhlasné tvrdenia svedka I. T., svedka D. K.), prečo považovali za preukázanú obavu poškodeného z vyhrážok smrťou (závislosť obvineného a jeho psychické problémy, predošlé vyhrážky obvineného voči členom rodiny, použitie zbrane obvineným), z akých dôvodov nevyhoveli návrhom obhajoby na vykonanie ďalšieho dokazovania a zdôvodnili tiež skutočnosti, ktorými sa riadili pri ukladaní trestu (uloženého v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby). Navyše dôvodnosť obavy poškodeného z naplnenia vyhrážok dovolateľa potvrdzuje, podľa názoru prokurátora aj skutočnosť, že obvinený bol v čase, keď útočil na poškodeného nožom preukázateľne pod vplyvom alkoholu v dychu minimálne 0,78 mg/l (t.j. 1,63 0/00) s tým, že do tohto stavu sa dostal sám požitím návykových látok, pričom znalkyňa z odvetvia psychiatria A. B. A. v znaleckom posudku konštatovala, že stavy intoxikácie obvineného boli spravidla sprevádzané stavom agresivity a vyhrázaním sa okoliu. Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného

poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke

pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, sa dopustí ten, kto sa inému vyhráža smrťou takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - so zbraňou.

Podľa § 122 ods. 3, veta prvá, Trestného poriadku trestný čin je spáchaný so zbraňou, ak páchatel alebo s jeho vedomím niektorý zo spolupáchatelov použije zbraň na útok, na prekonanie alebo zamedzenie odporu alebo ju má na taký účel pri sebe; zbraňou sa rozumie, ak z jednotlivého ustanovenia nevyplýva niečo iné, každá vec, ktorou možno urobiť útok proti telu dôraznejším (teda aj nôž).

Z obsahu skutku tak, ako ho súd prvého stupňa ustálil a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, a s ktorým sa krajský súd bezo zmeny stotožnil, v podstate zjednodušene povedané plyní, že obvinený 21. augusta 2018 v rodinnom dome, po predchádzajúcej slovnej výmene názorov s J. D., vytiahol z kredenca v špajze kuchynský nôž o dĺžke 26 cm s modrou rukoväťou a o dĺžke čepele 11,6 cm a následne sa poškodenému J. D. opakovane vyhrážal zabitím, čím u neho vzbudil dôvodnú obavu o jeho život a zdravie.

Vyššie popísané ustálené konanie obvineného nepochybne znaky prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona napĺňa, čo znamená, že konanie obvineného bolo subsumované pod správne ustanovenie Trestného zákona, a teda napadnuté rozhodnutie je založené na správnom právnom posúdení zisteného skutku.

Námietky dovolateľa sa týkali nespokojnosti so zisteným skutkovým stavom poskytujúc vlastné skutkové závery a hodnotením vykonaných dôkazov [vrátane námietok ohľadom zníženia jeho ovládacích a rozpoznávacích schopností avšak forenzne nevýznamným spôsobom, keďže obvinený v tejto súvislosti nenamietal tento samotný záver, ale jeho ne/zohľadnenie pri hodnotení dôkazov o existencii obavy na strane poškodeného (svedkovia vedeli, že je pod vplyvom, mali jeho reakciu očakávať)], ktoré však nie je dovolací súd, vzhľadom na jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa plynúcim z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku, oprávnený, ako to už bolo vyššie uvedené, preskúmať a ani meniť, pritom súd prvého stupňa dostatočným, zrozumiteľným a logickým spôsobom, s ktorým sa krajský súd stotožnil, objasnil svoje úvahy vedúce ho k záveru o vine a treste obvineného, ktoré nie je možné považovať za svojvoľné, či arbitrárne. Vyššie rozvedenými námietkami sa obvinený v zásade dožadoval „iba“ iného hodnotenia vykonaných dôkazov podľa svojich predstáv, teda v zásade zmeny zisteného skutkového stavu vo svoj prospech, čo však dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku z už vyššie uvedených dôvodov nenapĺňa.

V súvislosti s námietkami obvineného, že nebolo vyhovené jeho návrhom na vykonanie dokazovania, a to odobratím a skúmaním odtlačkov prstov a DNA vzoriek z predloženého noža, opoznávaním noža svedkami a vykonaním konfrontácie sa najvyšší súd v prvom rade zaoberal otázkou, či dovolanie obvineného svojím obsahom v tejto časti nesmeruje aj k dovolaciemu dôvodu plynúcemu z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Použitia tohto dovolacieho dôvodu sa dovolateľ v podanom dovolaní síce výslovne nedomáhal, avšak podľa ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu (rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012) viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1

Trestného poriadku sa týka (vecného) vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Inak povedané je úlohou obvineného (kvalifikovane zastúpeného obhajcom), aby v podanom dovolaní vecne špecifikoval konkrétne chyby rozhodnutia prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, je však už vecou dovolacieho súdu, aby takto vecne špecifikované konkrétne chyby podradil pod príslušné ustanovenie § 371 Trestného poriadku a posúdil jeho ne/naplnenie.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takeého dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie označený dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Vychádzajúc z ustanovenia § 272 ods. 3 Trestného poriadku obvinený je síce v rámci práva na obhajobu oprávnený navrhovať dôkazy a určitý dôkaz aj sám zabezpečiť, je ale na úvahe orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré z dôkazov vykoná, respektíve zabezpečí. V rámci práva na obhajobu, v konaní pred súdom je povinnosťou súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť, alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 116/2014).

Súd vykonávajúci dokazovanie teda návrhmi strán ani ich názormi, čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný. Je výlučne na zvážení súdu, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam, a vykonanie ktorého naopak, nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numeratur). Súd je však povinný s návrhmi strán v konaní, čo do rozsahu dokazovania, sa vysporiadať (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 5Tdo/54/2019, 4Tdo/34/2018).

Z rozhodnutia okresného súdu (ako aj predloženého spisu) je zrejmé, že súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 22. septembra 2020 odmietol podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku návrh obvineného na vykonanie dôkazov, a to zabezpečením odtlačkov a DNA stôp zo zaisteného noža a opoznávaním dotknutého noža svedkami dôvodiac, že ide o dokazovanie nadbytočné, keďže išlo o nôž v domácnosti, ktorý mohol v rukách držať ktokoľvek, preto by stopy DNA, či odtlačky obvineného nič nepreukazovali, navyše svedok X. K. potvrdil, že v deň spáchania skutku si obvinený predmetným

nožom krájal chlieb, okrem toho nôž s modrou rúčkou bol v domácnosti len jeden.

Aj keď okresný súd výslovne nezareagoval na námietku dovolateľa, že nenájdením odtlačkov, či DNA stôp obvineného na predmetnom noži by sa preukázalo, že nôž v čase skutku nepoužil, z vyššie uvedeného, ale aj z celého kontextu rozhodnutia (primerane v tomto smere rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Tdo 45/2018, Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 436/2019) plynie, ako to už bolo napokon vyššie naznačené, že súd prvého stupňa považoval skutkový stav, a to aj vo vzťahu k použitiu noža obvineným za spoľahlivo preukázaný vykonanými dôkazmi (najmä výpoveďami svedkov J. D., I. T. a D. K.), preto nepovažoval za potrebné ďalšie dôkazy vykonávať, keď navyše v čase návrhu obvineného sňať z noža odtlačky a zaistiť DNA stopy (22. septembra 2020) od spáchania skutku (21. augusta 2018) uplynula už značná doba (viac ako 2 roky), počas ktorej mohli byť tieto odtlačky, či DNA stopy pri manipulácii s nožom znehodnotené.

Vzhľadom na to, že nevykonanie rekonštrukcie namietal obvinený až v odvolacom konaní, krajský súd nevykonanie tohto dôkazu odôvodnil (strana 4) odkazom na rozhodnutie súdu prvého stupňa a jeho dôvody, z ktorého plynie, že okresný súd doplnenie dokazovania nepovažoval za potrebné, pretože vykonané dokazovanie považoval pre svoje závery za postačujúce, pričom odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (primerane napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/2005, III. ÚS 17/2018) s tým, že okresný súd v zásade dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný či arbitrárny, uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Z uvedeného je teda zrejmé, že súd prvého stupňa sa dôkaznými návrhmi obvineného zaoberal, procesne na ne reagoval a pred meritorným rozhodnutím, teda pred vyhlásením v úvode tohto rozhodnutia označeného rozsudku, ich odmietol, pričom krajský súd nemal voči tomuto jeho postupu výhrady. Zároveň v dôvodoch spomínaného rozhodnutia súd prvého stupňa, ako je to vyššie uvedené, vysvetlil, prečo dotknuté návrhy na doplnenie dokazovania odmietol, pričom tento obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu prvého stupňa o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, ktorú nie je možné považovať za svojvoľnú, či arbitrárnu, dovolací súd v rámci dovolacieho konania, nie je oprávnený preskúmať, pretože by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom podľa § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku, podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (primerane už spomínané rozhodnutie publikované pod číslom 7/2011).

Najvyšší súd preto dospel k záveru, že vyššie uvedenými námietkami obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v

takých prípadoch, keď zistene porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej rozhodovacej praxi však ako podklad pre záver o porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), skúma celkovú spravodlivosť procesu (primerane napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému Kráľovstvu z 15. decembra 2011, Schatschaschwili proti Nemecku z 15. decembra 2015, Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 13. septembra 2016, Simeonovi proti Bulharsku z 12. mája 2017, Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018 a ďalšie). Teda pre záver o porušení článku 6 Dohovoru z pohľadu práva na spravodlivý proces nestačí akékoľvek (nepodstatné, formálne) porušenie zákona pri vykonávaní akéhokoľvek dôkazu, ale musí ísť o porušenie podstatné, závažné, majúce zásadný materiálny dopad na práva obvineného a to až do takej miery, že spôsobuje nespravodlivosť procesu ako celku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že zaistenie kuchynského noža, ktorým sa dopustil trestného činu nebezpečného vyhrážania, nebolo vykonané v súlade so zákonom, keďže podľa zápisnice z 22. augusta 2018, spísanej povereným príslušníkom Policajného zboru, bol podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku vyzvaný D. K. vydať predmetný nôž, pričom po poučení uvedenú vec dobrovoľne vydal a zápisnicu o vydaní veci podpísal, avšak z výpovede svedka J. Z. vyplýva, že sporný nôž z miesta činu zaistil tento svedok, ako príslušník Policajného zboru, ktorý bol na miesto činu vyslaný za účelom preveriť telefonické oznámenie o skutku, a ktorý uviedol, že nôž mu dal jeden z rodinných príslušníkov avšak z dôvodu, že ich tam bolo viac a nepoznal ich, nezapamätal si ktorý s tým, že dotknutý svedok po telefonickom rozhovore s povereným príslušníkom Policajného zboru doniesol predmetný nôž na obvodné oddelenie, kde bol procesne zaistený, pritom nešlo o zákonný postup, pretože policajt mal postupovať podľa § 21 zákona č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore, čo však neurobil, pričom táto nezákonnosť nemohla byť konvalidovaná ani následným spísaním zápisnice o vydaní veci podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku povereným príslušníkom Policajného zboru.

Z obsahu rozhodnutia okresného súdu, ako aj predloženého spisu (a to najmä uznesenia o začatí trestného stíhania) je zrejmé, že trestné stíhanie bolo v prejednávanej veci začaté 21. augusta 2018 zaistovacím úkonom - zadržaním a obmedzením osobnej slobody obvineného, pričom nasledujúci deň (22. augusta 2018) malo dôjsť, ako to plyní zo zápisnice o tomto úkone, k dobrovoľnému vydaniu veci (noža) podľa § 89 Trestného poriadku. K začatiu trestného stíhania v prejednávanej veci teda nedošlo vykonaním zaistovacieho úkonu -zaistením pri stíhanom trestnom čine použitého noža, ale až následne, ako to plyne z výpovede svedka J. Z., zaistením obvineného.

Z výpovede príslušníka Policajného zboru vyslaného na miesto činu - svedka J. Z. plyní, že nôž mu odovzdal jeden z rodinných príslušníkov, a to ešte 21. augusta 2018, s tým, že ho neskôr odovzdal poverenému príslušníkovi Policajného zboru, čo potvrdil aj druhý na mieste zasahujúci policajt - svedok B. J.. Z uvedeného je potom zrejmé, že k dobrovoľnému vydaniu veci podľa § 89 (teraz § 89a) Trestného poriadku, napriek existencii zápisnice o tomto úkone, nedošlo.

Podľa § 21 ods. 1 o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“) policajt je oprávnený zaistiť na vykonanie potrebných úkonov vec, ak má podozrenie, že tá súvisí so spáchaním trestného činu alebo priestupku a jej zaistenie je potrebné na zistenie skutkového stavu veci alebo na rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, alebo na rozhodnutie orgánu v konaní o priestupku alebo ak ide o vec, po ktorej pátra polícia iného štátu. Policajt neodkladne vydá osobe, ktorej bola vec zaistená, potvrdenie o zaistení veci s presným opisom veci, ktorý umožní zaistenú

vec identifikovať. Zaistenie veci môže trvať najviac 90 dní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ak sa vykonanými úkonmi potvrdí, že zaistená vec súvisí s trestným činom alebo s priestupkom, policajt je povinný zaistenú vec neodkladne odovzdať príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní alebo orgánu príslušnému na prejednanie priestupku (§ 21 ods. 2, veta prvá, zákona o Policajnom zbore).

Podľa § 92 Trestného poriadku ak treba vec, ktorá bola zaistená podľa osobitného zákona alebo v inej trestnej veci, zaistiť ako vec, ktorá môže slúžiť na účely dokazovania, prevezme ju prokurátor alebo policajt a v konaní pred súdom predseda senátu.

Vzhľadom na to, že k začatiu trestného stíhania v prejednávanej veci nedošlo zaistením veci (noža), ale až následne, bolo povinnosťou zasahujúcich policajtov postupovať pri jeho zaistení podľa § 21 ods. 1, ods. 2 zákona o Policajnom zbore a § 92 Trestného poriadku, teda nôž použitý pri stíhanom trestnom čine zaistiť podľa § 21 ods. 1 zákona o policajnom zbore, a následne zaistenú vec podľa § 21 ods. 2 zákona o Policajnom zbore odovzdať neodkladne príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní, ktorý ju mal podľa § 92 Trestného poriadku prevziať.

Z vyššie popísaného priebehu zaistenia spornej veci je zrejmé, že vo faktickej rovine tento postup v zásade zachovaný bol, keďže na mieste zasahujúci policajt vec zaistil a neodkladne ju príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní vydal, avšak tento postup dotknutí policajti do príslušných zápisníc a potvrdení nezachytili, ale vyhotovili skutočnosti nezodpovedajúcu zápisnicu o dobrovoľnom vydaní veci.

Napriek tomu a napriek námietkam obvineného, v prejednávanej veci neboli pochybnosti o tom, že zaistený nôž bol tým predmetom, ktorý bol pri stíhanom skutku použitý, keďže poškodený J. D. nôž, ktorý obvinený pri svojich vyhrádkach použil, detailne popísal, existenciu modrého noža v domácnosti potvrdil brat obvineného - svedok X. K. a použitie noža obvineným vo svojich výpovediach potvrdili svedkovia I. T. a z počutia D. K., otec obvineného.

Navyše aj keby sa pri stíhanom skutku použitý nôž nepodarilo zaistiť (napríklad preto, že by ho obvinený, či iný účastník konfliktu zahodil, schoval) táto skutočnosť by na ustálenie zisteného skutku a jeho právnu kvalifikáciu nemala žiaden vplyv, pretože výpoveďami poškodeného J. D. a svedkov I. T. a D. K. bolo použitie noža obvineným pri jeho vyhrádkach poškodenému, ako to plyní zo skutkových záverov súdov nižšieho stupňa, ktoré najvyšší súd nie je oprávnený vzhľadom na znenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku preskúmať a ani meniť, spoľahlivo preukázané.

Zhrnúc potom vyššie uvedené je potrebné uviesť, že aj keď policajti pri zaistení veci nepostupovali celkom súladne s príslušnými zákonnými ustanoveniami, toto ich pochybenie nemalo zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvineného, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že vecný dôkaz - zaistený nôž nebol jediným, rozhodujúcim a ani ťažiskovým dôkazom pre uznanie viny obvineného, keďže jeho vina bola, ako to už bolo vyššie naznačené spoľahlivo preukázaná výpoveďami svedkov J. D., I. T. a D. K. a nespôsobovalo (toto pochybenie) nespravodlivosť procesu v prejednávanej veci ako celku.

Vyššie uvedenými námietkami preto nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Vzhľadom na to, že obvinený D. K. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.